

Páté komnaty

Kapitola první

Začíná se pojednávat o tom, jak se v modlitbě duše spojuje s Bohem. Říká se, jak se tu pozná, že nejde o klam.

1 Ach, sestry! Jak vám jen mohu vylicit bohatství, poklady a potěšení pátých komnat? Myslím, že by bylo lepší neříkat nic o komnatách, které zbývají, protože je to obtížné, ani rozum to neumí uchopit a přirovnání tu nepomáhají k objasnění, neboť pozemské věci jsou příliš nízké pro tento účel.

Můj Pane, sešlete mi světlo z nebe, abych tu mohla něco osvětlit vašim služebnicím, když už jste některým z nich dopřál hojně se radovat z těchto milostí, aby nebyly oklamány démonem, který na sebe bere podobu anděla světla, vždyť si cele přejí, abyste v nich nacházel své zalíbení.

2 A i když jsem řekla „některým“, jen málo sester nevstupuje do těchto příbytků,¹ o nich budu nyní mluvit. Některé věci, které se tu přihází, domnívám se, že se týkají skutečně jen mála z nich, ale i kdyby dorazily jen ke dvěřím, byla by to velká Boží milost, neboť mnoho je povoláných a málo vyvolených.² Proto teď říkám, že i když všechny, které nosíme posvátný hábit Karmelu jsme povolány k modlitbě a kontemplaci (protože tak to bylo od počátku, tak to činili naši svatí otcové na hoře Karmel, kteří ve veliké samotě a odvrácení od světa hledali tento poklad, onu vzácnou perlu, o níž jsme mluvili), málokterá se disponujeme k tomu, aby nám Pán svůj poklad odkryl. Protože, co se týče vnějších záležitostí, vše je na dobré cestě, abychom dosáhly, čeho je třeba, ale ještě bude zapotřebí mnohem více ctnosti a nestarat se přitom o sebe ani příliš ani málo. Když už se tedy nějakým způsobem těšíme z nebe na zemi, vzhopme se, mé sestry, a prosme Pána, aby nám pomohl a my o ně vlastní vinou nepřišly a aby nám ukázal cestu a dal duši sílu, aby objevila onen skrytý poklad, který se skutečně nachází v nás, což je to, co bych chtěla, abyste pochopily, jestliže si to Pán bude přát.

3 Mluvím o „síle pro duši“, abyste pochopily, že tu nehrají roli tělesné síly, jestliže je Pán někomu nedal - nikomu nebrání, aby si nabral z jeho pokladů: je spokojený, když mu dáme to, co máme. Ať je požehnaný tak veliký Bůh. Avšak hleďte, dcery, že tu je zapotřebí, abyste si nic pro sebe neponechaly: to málo či mnoho, co máte, všechno chce pro sebe On, a podle toho, co usoudíte, že byste mu měly dát, obdržíte větší či menší milosti. Není lepší zkoušky, abychom poznaly, zda naše modlitba spěje ke spojení. Nemyslete si, že je to sen, jako v modlitbě minulých komnat. Říkám „sen“, protože duše si připadala celá mátožná, ani spící ani bdělá. Tady je zcela ponořena do spánku, hluboce usnula světu i sobě samé - duše tu vskutku na chvíli zůstává bez sebe, bez možnosti přemítat, i kdyby chtěla – myšlení zde tedy není zapotřebí zastavovat.

4 Dokonce i co se týče lásky, neví jak ani co miluje ani co chce – jako když někdo náhle zemře světu, aby více žil v Bohu. Zakouší lahodné umírání, vytržení duše ze všech možných činností, které k ní patří, dokud je v tomto těle. Toto umírání je slastné, protože i když jí připadá, že se její duše odtrhává těla, aby více přebývala v Bohu, a to takovým způsobem, že nevím, zda má dost sil na to, aby vůbec dýchala (když nad tím uvažuji, přijde mi, že ne, či alespoň to nevnímám). Celá její mysl usiluje pochopit něco z toho, co cítí, a protože jí na to nestačí síly, strne v úžasu natolik, že i když se docela neztratí, není tu schopna pohnout nohama ani rukama, jak jsme už vyprávěli o jedné osobě, která zde tak ochabla, že se zdála mrtvá.

Ach, Boží tajemství! Nikdy mě neunaví pokusy předkládat něco z nich k pochopení ostatním, i když mi schází jistota, zda se to může zdařit, a proto zatím říkám tisíc nesmyslů, jen abych se aspoň někdy strefila a my mohly více chválit Pána.

5 Řekla jsem, že nešlo o snění. V předchozích komnatách, dokud duše nenabyla velké zkušenosti, zůstávala na pochybách, co se to vlastně přihodilo – zda to byl prelud, zda sen, zda to je od Boha či od ďábla v rouše anděla světla. Trápí ji tisícero pochyb, a to je dobře, protože, jak jsem řekla, někdy nás může obelstít naše vlastní přirozenost, neboť i když není snadné, aby

¹ Kolářkův překlad uvádí ve zcela opačném smyslu.

² Mt 20,16

sem pronikla různá jedovatá havěť, nějaké ještěřičky se mrštně dostanou kamkoliv a i když nepůsobí škody - zvláště jestliže jim nevěnujeme pozornost, jak jsem říkala, protože jde o drobné myšlénky, které mají původ v naší představivosti a v tom, o čem jsem mluvila,³ - často jsou nám však na obtíž. Do těchto příbytků se ale, přes veškerou svou hbitost, nemohou dostat, protože ani představivost, ani paměť ani rozum tu nemohou zabránit dobru udělovanému Bohem. A troufám si tvrdit, že jestliže jde skutečně o spojení s Bohem, ani ďábel tu nemůže vstoupit a uškodit, protože Jeho Veličenstvo je tak blízké duši a tak s ní spojené v její podstatě, že se tu neodvažuje vkročit a nechápe, co se tu odehrává. Říká se přece, že ďábel nezná naše myšlenky, natož aby chápal ony věci tak skryté, že je Bůh nesevěřil ani lidskému rozumu.⁴ Ach, jak je dobré nacházet se ve stavu, v němž nám zlý nemůže ubližovat! Duši je to k velkému prospěchu, neboť Bůh v ní pracuje, aniž by ho kdo rušil, včetně nás samotných. Co nám asi chystá Ten, který tak rád dává a může dát všechno, co chce?

6 Myslím, že vás může mást, když říkám „jde-li o spojení s Bohem“ – jako by snad byla i jiná spojení. To bych řekla, že ano! I když jde o věci pošetilé, zvláště jestli na nich ulpíme, i ďábel nás může uvést do vytržení. Ale nedělá to tak jako Bůh, ani s tímž potěšením a uspokojením pro duši, s oním pokojem a radostí, jež v duši působí Bůh a jež je nade všechny pozemské radosti a potěšení a zážitky a mají i jiný původ a jejich účinky jsou velmi odlišné, jak jste zakusily. Jednou jsem řekla,⁵ že jedny jako bychom pocítovaly na povrchu těla, zatímco ty druhé v samém morku kostí, nevím, jak bych to řekla lépe.

7 Zdá se mi, že vám to ještě nestačí a že se dále obáváte klamu, protože v záležitostech nitra je velmi obtížné rozlišovat, i když pro ty, kdo si tím prošly, stačí, co bylo řečeno, neboť rozdíl mezi jedním a druhým je opravdu velký. Chci vám nyní ukázat jasné znamení, abyste se nemohly splést ani pochybovat, zda šlo o Boží dílo. Zrovna dnes mi ho Jeho Veličenstvo připomnělo a podle mě jde o znamení docela bezpečné. Vždycky, když mluvím o něčem složitém, i když se mi zdá, že tomu rozumím a že říkám pravdu, používám výraz „zdá se mi“, protože kdybych se mylila, jsem připravena věřit tomu, co říkají vzdělaní lidé, protože i když tyto věci nezažili, mají v sobě nějaký smysl pro tyto věci, a protože je Bůh určil, aby byli církví světlem, jsou schopni rozpoznat tvrzení, která jsou pravdivá. A jestli nejsou lehkomyšní, ale opravdoví Boží služebníci, nikdy se nezaleknou velkých Božích darů, protože dobře chápou, že On může učinit ještě mnohem, mnohem více. A konečně, i když některé jevy nejsou dosud objasněny, jiné nachází už zaznamenané v knihách a z nich vyvozují možnou existenci těchto dalších.

8 Mám v tom ohledu velkou zkušenost, podobně jako s ustrašenými polovzdělanci, se kterými jsem se už hodně natrápila.⁶ Domnívám se, že kdo nevěří, že Bůh dokáže mnohem více a že považoval a dosud považuje za dobré sdílet se svým tvorům, sám si pevně zavírá dveře k přijetí Božího daru. Ať se vám to, sestry, nikdy nepříhodí. Věřte, že Bůh může dát mnohem, mnohem více a nehleďte na to, zda ti, jimž udělil svou milost, jsou dobří či špatní, neboť Jeho Veličenstvo má své důvody, proč dělá to, co dělá, jak už jsem vám říkala – není na nás, abychom se do toho pletly, ale abychom s prostým a pokorným srdcem Jeho Veličenstvu sloužily a chválily ho za jeho podivuhodná díla.

9 Když se tedy vrátíme ke znamení, které považuji za bezpečné, máme tu tedy duši, v níž Bůh pozastavil činnost rozumu,⁷ aby tak do ní mohl lépe vtisknout pravou moudrost. Duše nevidí a neslyší a nerozumí ničemu v tomto stavu, který trvá krátce a často se jí zdá ještě mnohem kratší než ve skutečnosti byl. Bůh se tak vepsal do jejího nitra, že když se pak duše vrátí k sobě, vůbec nepochybuje, že byla v Bohu a Bůh v ní. Tato pravda v ní zůstane tak pevně vtisněna, že i po letech, i bez toho, že by se k ní Bůh znovu vrátil a udělil jí podobnou milost, nezapomene na ni

³ viz 4H 1,8-12

⁴ Graciánovi se tato pasáž nelíbila: podstatu duše nahradil “spojení Boha s duší” a na okraj poznamenal: “jedná se o úkony porozumění a vůle, myšlení představivosti ďábel jasné vid, jestliže ho Bůh v tomto bodě neoslepí”. Ribera ovšem všechny Graciánovy výhrady vyškrtal. Luis de Leon naopak považoval za dobré Graciánovu poznámku k vydání Tereziných děl připojit.

⁵ Snad naráží na své diskuse s učenci, srov. např. CD 31,10

⁶ viz též KŽ 5,3: „Polovzdělaní zpovědníci mi hodně uškodili.“

⁷ “ha hecho Dios boba del todo para imprimir mejor en ella la verdadera sabiduría”

a nepochybuje, že ji obdržela. I když se nyní nebudeme zabývat dalšími účinky, které tato milost zanechává v duši a vrátíme se k nim později,⁸ toto se mi zdálo na místě říci již nyní.

10 Můžete namítnout: jak duše viděla nebo poznala, že se nachází v Bohu, když nevidí a nechápe? Neříkám, že to nahlédla ihned, ale potom je jí to jasné; a ne proto, že by se jednalo o vidění, ale pro onu jistotu, která duši zůstane a již může dát pouze Bůh. Zním osobu, které nikdo neřekl, že Bůh se nachází ve všem svou přítomností, působením a podstatně, a jež se o tom díky jedné milosti sama na sobě přesvědčila, a to tak neochvějně, že když jí jeden z oněch polovzdělanců, o nichž byla řeč, a jehož se ptala, jak v nás přebývá Bůh (věděl toho právě tak málo jako ona sama před tím, než jí to dal Bůh pochopit), řekl, že v nás není přítomen než svou milostí – neuvěřila mu, protože ona pravda v ní byla vepsána tak hluboce, že se tázala jiných, kteří jí řekli, jak se věci skutečně mají, což jí poskytlo velkou útěchu.

11 Nenechte se ovšem mýlit, že by se snad tato jistota týkala tělesné podoby, jako je neviditelná přítomnost těla našeho Pána Ježíše Krista v Nejsvětější svátosti, protože zde jde o něco jiného, jedná se o samo božství. Jak tedy to, co nevidíme, nás může tak hluboce poznamenat, s takovou jistotou? Sama to nevím, jde o Boží dílo, ale vím, že říkám pravdu, a když někdo tuto jistotu nemá, nemluvila bych v tom případě o spojení celé duše s Bohem, ale pouze o spojení některé z našich mohutností nebo o některém z mnoha jiných způsobů milosti, jež Bůh udílí duši. Je třeba, abychom tu zanechaly hledání vysvětlení, jak se to přihází, vždyť náš rozum není schopen to pochopit, proč ztrácet čas takovými úvahami? Stačí si uvědomit, že vše tu je bez našeho přispění dílem Všemohoucího a i kdybychom se sebevíc snažily, je to Bůh, který tu jedná, nesnažme se mu vyrovnat tím, že bychom Mu rozuměly.⁹

12 Teď se mi k onomu „bez našeho přispění“ vybavuje verš, který jste slyšely, že říká Nevěsta v Písni písní: „Král mne zavedl do vinného sklepení“ či myslím, že snad říká „uvedl“.¹⁰ Neříká, že by tam snad vstoupila sama od sebe. A také říká, že chodila všude možně a hledala svého Milého. To je myslím ono sklepení, kam nás Pán chce uvést, kdy a jak on chce a ať bychom se sebevíc snažili, vlastním úsilím tam nevstoupíme. Jeho Veličenstvo nás tam musí uvést a on sám vstoupit do středu naší duše. A aby lépe vynikly jeho divy, nežádá naše přispění, leda vůli, aby se mu zcela oddala, a nepotřebuje, aby se mu tu otvíraly brány našich mohutností a smyslů, ty všechny zde spí.¹¹ Chce vstoupit do duše bez jejich přičinění, tak jako vstoupil k učedníkům a řekl „*Pax vobis*“ a jako vyšel z hrobu, aniž by z něj odvalil kámen. Později uvidíte, jak si Jeho Veličenstvo přeje, aby se z něj duše radovala v samotném svém středu a ještě mnohem více mnohem více než zde tomu bude v dalších příbytcích.¹²

13 Ach, mé dcery, jak velké věci uzzříme, jestliže se budeme snažit vnímat naši ubohost a nízkost a že nejsme hodny sloužit tak velikému Pánu, jehož divy přesahují naše chápání! Ať je navždy chválen. Amen.

Kapitola druhá

Pokračuje v předchozím. Objasňuje modlitbu spojení skrze přirovnání. O účincích, které působí v duši. Velmi důležitá část.

1 Může se vám zdát, že všechno podstatné k vidění v těchto příbytcích, už bylo řečeno - a přitom ještě mnohé schází, protože jak jsem řekla, patří sem různé věci. Ohledně toho, co je to spojení, nemyslím, že bych svedla něco dodat, ale o Pánově díle v duších, jež obdaril těmito milostmi a ony se disponovaly k jejich přijetí, je možné říci ještě mnohé. O některých se zmíním a také o účincích, které zanechávají v duši. Abyste mi lépe rozuměly, použiji k tomu přírám,

⁸ vrátí se k nim v 7H 2, 7-14

⁹ Basta ver que es todopoderoso el que lo hace, y pues no somos ninguna parte (19) por diligencias que hagamos para alcanzarlo, sino que es Dios el que lo hace, no lo queremos ser para entenderlo.

¹⁰ Srov. Pp 1,4: “král uvedl mě do svých komnat”

¹¹ “no quiere que tengamos en ésta más parte de la voluntad que del todo se le ha rendido, ni que se le abra la puerta de las potencias y sentidos, que todos están dormidos”

¹² 6H 2,3. Odkaz k této pasáži z Jn bude ještě v 7H 2,3

který mi k tomu přijde případný. Zároveň nám pomůže uvidět, že ač do tohoto Pánova díla nemůžeme zasáhnout, mnohé lze vykonat tím, že se disponujeme k přijetí této milosti.

2. Už jste asi slyšely, jak podivuhodně vzniká hedvábí. Jenom Bůh mohl na něco takového přijít! Zárodky, podobné drobným zrnkům pepře (já sama jsem to nikdy neviděla, jen jsem o tom slyšela, takže jestliže tu bude něco překroucené, je to má vina), se s přibývajícím teplem a když se morušovník začíná zelenat, probírají k životu. Do té doby, než strom nasadí listy, kterým se tyto tvorové mají živit, odpočívají jako mrtví. Pak se krmí listům morušovníku, než dostatečně vyrostou. Poté se před ně položí pár větviček, na něž se uchytí a ze svých útrob soukají hedvábí a vytváří si velmi pevné kukly, do nichž se uzavírají.¹³ Tam uvnitř ty velké a ošklivé housenky umřou a z poslední kukly vylétne ven velmi půvabný bílý motýlek. Kdyby to nebylo možné spatřit na vlastní oči, ale někdo nám to vyprávěl jako cosi ze starých časů, kdo by tomu věřil? Z čeho bychom mohli vyvozovat, že cosi tak nerozumného, jako je housenka nebo včela, tak pilně a s takovou vynalézavostí pracuje v náš prospěch a dokonce přitom ta ubohá housenečka přichází o život? Byla by to, sestry, dostačující látka k rozjímání o zázracích a moudrosti našeho Boha. A jaké by to bylo, kdybychom znaly vlastnosti všeho, co nás obklopuje! Velice nám prospívá uvažovat o těchto dívech a radovat se, že jsme nevěstami tak moudrého a mocného Krále!

3 Vraťme se k tomu, co jsem říkala výše. Ona housenka[, k níž jsme přirovnali duši,] se tedy s přibývajícím teplem Ducha svatého probírá k životu, a dostává se jí všestranné pomoci, kterou Bůh poskytuje všem lidem, a začíná mít užitek z hojivých prostředků, jež svěřil své církvi, jako jsou pravidelné zpovědi, dobrá četba a kázání, což jsou léčiva, k nimž se duše, mrtvá pro svou nedbalost a hřích a zapletení do různých pochybných příležitostí, může utéci. Začíná tedy znova žít a za pomoci oněch léků a poctivého rozjímání roste ke zralosti, což je to, co mne tu nejvíce zajímá, zbytek není tak podstatný.

4 Když tedy, jak bylo řečeno na počátku tohoto spisu,¹⁴ housenka vyrostla, začíná soukat hedvábí a budovat si obydlí, v němž zemře. Aby zde bylo jasno: oním příbytkem je Kristus. Zdá se mi, že jsem někde četla nebo slyšela, že náš život je skrytý v Kristu, či v Bohu, či že naším životem je Kristus, což je zde totéž. Zda text zní tak či jinak, pro to, co míním, není rozhodující.¹⁵

5 Všimněte si, dcery, co tady můžeme s Boží pomocí dělat: učinit Jeho Veličenstvo naším příbytkem, jež sprádáme v této modlitbě spojení. Mohlo by se zdát, že říkám, že můžeme Bohu něco vzít či přidat, ale já jen říkám, že on je naším příbytkem a že ho můžeme budovat, abychom se v něm zabydleli. A je docela dobře možné nic neubírat ani nepřidávat Bohu, ale ubírat a přidat z nás samých, tak jako to činí ony housenečky. Než se nám podaří vykonat vše, co bychom mohli, přispěchá nám na pomoc On, aby naše nicotné snažení spojil se svou velikostí a obdařil jí hodnotou tak velkou, že on sám se stane odměnou za toto dílo. Právě jeho to celé více stálo a podobně nyní připojí naše nepatrné snažení k onomu velkému trápení, jež vytrpělo Jeho Veličenstvo a učiní z obou jedinou věc.

6 Nuže, dcery moje, pospěšme si k práci a začněme tkát svou kuklu. Odložme přitom sebelásku a vlastní vůli, lpění na pozemských věcech a konejme pokání, modleme se, umrtvujme, buďme poslušné, všechno to ostatní, co už znáte... Kéž bychom dělaly to, co víme a co nás učili, že máme dělat! At' jen zemře, at' zemře ona housenka, a dovrší dílo, pro něž byla stvořena, a uvidíte, jak budeme vidět Boha a jeho velikost kolem nás¹⁶ - právě tak jako je ona housenečka obklopená svou kuklou. Když mluvím o vidění Boha, myslím tím onen způsob, který odpovídá modlitbě spojení, jak jsem řekla.¹⁷

¹³ srov. obraz housenky a motýla v Osunově Třetí abecedě

¹⁴ španělská edice T. Alvarezze tu v poznámce odkazuje na celý předchozí text, tj. první až čtvrté komnaty Hradu, Koláčkův český překlad odkazuje pouze na začátek kapitoly. Alvarez také upozorňuje na zjevnou paralelu alegorie hradu a housenky.

¹⁵ Kol 3, 3-4.

¹⁶ „Metida en la grandeza de Dios“, obdobně dále: duše je touhou zkušeností, ponorem, do Boží velikosti, proměněná „cuál sale una alma de aquí, de haber estado un poquito metida en la grandeza de Dios y tam junta con Él!“

¹⁷ Viz 5H 1,10-11

7 Podívejme se nyní, co se s housenkou dál stane, neboť kvůli tomu jsem říkala všechno předešlé. V modlitbě spojení zemřela světu a ven vylétá bílý motýlek.¹⁸ Ach, Boží velikosti! Jak proměněná vychází duše po chvilkovém ponoření do jeho velikosti a po spojení s ním, jež tu netrvá podle mě možná ani půl hodiny. Říkám vám, že tu duše skutečně nepoznává sebe sama: vnímá v sobě tíž rozdíl jako je mezi ošklivým červem a bílým motýlkem. Nechápe, čím si zasloužila tolik dobra, odkud se jí ho dostalo, tedy chci říci, že dobře ví, že si ho nezasluhuje, a má tak velkou touhu chválit Pána, že by nejradši zhynula a umřela pro Něj tisícero smrtí. Má potřebu velmi pro něj trpět, nemůže si pomoci. Její touhy po pokání jsou obrovské, i její touha po samotě a po tom, aby všichni poznali Boha, a proto se velice trápí, když vidí, jak je Bůh urážen. A i když v následujících příbytích pojednáme o těchto věcech obsáhleji,¹⁹ neboť tyto a následující příbytky mají velmi podobný obsah, intenzita účinků je zde odlišná: jak jsem řekla, jestliže se duše, kterou sem Bůh uvedl, rozhodne pokračovat v cestě, uvidí velké věci.

8 Ach, vidět, jak si onen motýlek v letu nedopřává klidu, přestože jeho život nebyl nikdy tak klidný a pokojný jako nyní, je důvodem k veliké Boží oslavě! Neví, kde se nyní usadit a spočinout, neboť všechno, co na zemi vidí, mu nepřináší uspokojení, zvláště jestliže mu Bůh vícekrát dopřál napít se onoho opojného vína sjednocení, z něhož téměř pokaždé načerpá nový užitek. Dílo, jež předtím konal jako housenka, už nemá za nic, tedy ono pomalé sprádkání kukly: nyní mu narostla křídla, jak by se tedy mohl spokojit s chůzí, může-li létat? Vše, co může pro Boha vykonat, se zdá málo, ve srovnání s tím, co by si pro Něj přál udělat. Nebojí se toho, co museli vytrpět svatí, protože skrze vlastní zkušenost chápe, jak Pána duši pomáhá a proměňuje ji tak, že se sama nepoznává. Slabost, která jí dříve bránila v pokání, se proměnila v sílu. Lpění na rodinných svazcích, přátelích či pozemských statcích (jež nedokázala překonat ani svými vnitřními úkony, ani rozhodnutími, ba ani vůlí nebyla schopna se od nich odpoutat – to vše jí k nim ještě více poutalo) se proměnilo natolik, že nyní je jí přítěží muset se zabývat tím, co je nezbytné, aby se neprotivila Boží vůli. Všecko jí unavuje, protože zakusila, že pravý odpočinek nemůže hledat u tvorů.

9 Zdá se, že mluvím moc zeširoka, ale mohla bych toho říci mnohem více, a komu Bůh dopřál této milosti, vidí, že jsem vlastně stručná. Není se tedy třeba lekat, že tu motýlek znova vychází hledat místo, kde by spočinul, neboť mezi pozemskými věcmi se už necítí doma. Kam však chudinka půjde? Vždyť vrátit se, odkud vyšel,²⁰ nemůže, neboť, jak bylo řečeno, to nezáleží na nás. I kdybychom se sebevíce snažili, můžeme jen čekat, než se Bohu opět zlíbí udělit nám onu milost. Ach, Pane, jaká nová trápení tu pro duši nastávají! Kdo by to byl řekl, po tak vznešených milostech? Koneckonců, ať tak či tak, dokud žijeme, provází nás kříž, a kdo by tvrdil, že když dospěl až sem, nežije než v odpočinutí a potěše, řekla bych, že sem ve skutečnosti nikdy nedospěl, jen se mu dostalo nějakých duchovních útěch v předchozích komnatách a že k jeho stavu přispívá jeho přirozená slabost a pravděpodobně trochu i ďábel, který mu nadělil trochu pokoje jen proto, aby pak proti němu počal tím lítější boj.

10 Nechci říci, že kdo sem dospěje, nezakouší pokoj: to tedy ano a veliký, protože ona trápení mají takovou cenu a tak dobré důvody, že i když jsou velká, právě z nich mu přichází pokoj a spokojenost.²¹ Z nespokojenosti z pozemských věcí se rodí tak trýznivé přání opustit tento svět,²² že jedinou úlevou bývá myšlenka, že Bůh chce, aby duše žila v tomto bezdomoví a ani to nestačí, protože duše, přes svůj pokrok, ještě není tak podřízena Boží vůli, jak uvidíme dále, aby se jí zcela poddala.²³ I když se jí nepřestává řídit, činí to s velkou bolestí a slzami, ale nemůže učinit více, protože jí není více dáno. Trpí tak pokaždé, když se oddá modlitbě. Možná vše také nějak souvisí s velkým utrpením, jež cítí, když vidí, jak je Bůh v tomto světě urážen a málo vážen a jak mnoho duší hyne, heretiků i maurů, a největší bolest jí působí duše křesťanů, protože přestože vidí, jak je Boží milosrdenství veliké, a že i když žijí tak špatně, mohou se napravit a dojít spasení, obává se, že mnozí se řítí do záhuby.

¹⁸ některým komentátorům se tato věta nezdá příliš jasná.

¹⁹ 6H 6,1.11.

²⁰ tj. k modlitbě spojení, či vinnému sklípku z Písne písní, do středu duše, jak říkala v první kapitole...

²¹ contento

²² „nace un deseo de salir de él tan penoso“...

²³ viz 6H 10,8; 7H 3,4.

11 Ach, velikosti Boží! Před několika lety, ba možné ještě dny, tato duše myslela jen na sebe – kdo ji nyní naplnil tak trýznivými starostmi? I kdybychom mnoho let meditovali, nebudeme je prožívat tak bolestně, jako duše v tomto stavu. Kdybych se tedy mnoho dní a let cvičila v přemítání o onom velkém zlu, jímž se urážka Boha a uvažovala, jak ti, kdo se ženou do záhuby, jsou jeho synové a moji bratři a o nebezpečích, uprostřed nichž žijeme a jak by bylo dobré opustit onen tak ubohý život... nestačilo by to? Nikoliv, dcery, trýzeň, kterou zde pocítujeme, je jiná. Ta předchozí, z přemítání o zmíněném, můžeme, s Boží pomocí pocítovat také, ale ona další trýzeň je mnohem hlubší, proniká až do morku kostí a zdá se, že duši zcela rozerve a rozdrťí, aniž by tu duše nějak zasahovala a často také aniž by chtěla. V čem tedy spočívá? Odkud pochází? Hned vám to povím.

12 Neslyšely jste (ostatně i tady jsem to už připomněla, v jiné souvislosti)²⁴ snad o nevěstě, kterou Bůh uvedl do vinného sklepení, aby ji obdařil láskou?²⁵ Právě o toto zde běží: duše se vydává do jeho náruče a velká láska v ní působí takovou povolnost, že neví a nepřeje si, než aby si s ní Bůh dělal, co chce (a Bůh tuto milost nikdy nedopřeje než duši, kterou už považuje velice za svou) a on chce, aby, aniž by chápala jak, odtud vyšla poznamenaná pečetí jeho lásky. Duše je zde totiž jen jako poddajný vosk, který přijímá pečetní znamení, jež si vosk nevtiskne sám, a přijme je do sebe, pouze je-li k tomu disponován, tedy vláčný. Sám přitom nemůže ani zvládnout, může jen zůstat pokojný a podvolit se. Ach, Bože, všechno naše dobro vás něco stojí! Přejete si jen naši povolnost a aby vosk nekladl odpor.

13 Nuže, sestry, zde vidíte, co náš Bůh dělá pro onu duši, aby poznala, že už mu náleží: dá jí to, co patří jemu, tedy to, co patřilo jeho Synu v tomto světě – a nemůže nám udělit větší milost. Kdo si toužebněji než Syn přál odejít z tohoto života? A tak to také Jeho Veličenstvo vyslovilo při Poslední večeři: „Toužebně jsem si přál.“²⁶

Copak vám, Pane, nevytanulo na mysl, jaká ukrutná, bolestná a hrozná smrt vás čeká? - Nikoliv, protože velká láska, kterou chovám, a touha po spáse duší je nesrovnatelně větší než ona velká trápení. Trápení, jež jsem trpěl a trpím od doby, co jsem přišel na svět, jsou dostatečně veliká na to, aby všechna ostatní ve srovnání s nimi mohla být považována za nicotná.

14 A tak, když jsem často rozvažovala o předchozích a znala utrpení, jež musí snášet a snášela jistá duše, která vidí, jak je náš Pán urážen a ona by mnohem raději zemřela než to strpěla, napadlo mne, že jestliže ona duše s láskou tak malou ve srovnání s láskou Kristovou, že ji lze skutečně považovat za téměř nic, tím tak nesnesitelně trpí – jak velké tu teprve bude utrpení našeho Pána Ježíše Krista a jaký život to žil, když byl neustále přítomen a viděl, jak velikých urážek se dostává jeho otci? Věřím, že to byly bolesti nepochybně mnohem větší než při jeho nejsvětějším umučení, protože tam už mohl vzhlížet ke konci onoho trápení a zároveň pocítovat radost z naší spásy a z toho, že tu projevuje lásku k Otci v tom, kolik trápení pro něj snese – to vše mohlo na kříži zmírnit jeho bolesti. Jako se to děje i těm, kteří v síle lásky dělají velké skutky pokání, jež jim ani takové nepřipadají, ba toužili by konat jich mnohem více a všechno se jim zdá ještě málo. Co tedy asi zakoušelo Jeho Veličenstvo, když se ocitlo v takové příležitosti ukázat svému Otci, jak dokonale je schopen poslechnout a jak velice miluje lidi? Ach, jaká veliká radost trpět, aby se naplnila Boží vůle! Ale vidět, jak je Jeho Veličenstvo neustále uráženo a kolik duší kráčí do pekla, je myslím velice obtížné snést – kdyby byl Pán pouhým člověkem, myslím, že by ho to stálo ne jeden, ale mnoho životů.

²⁴ 6H 1,12.

²⁵ “ordenó en ella la caridad“

²⁶ Lk 22,15